BM Çalışma Grubu, insan hakları avukatı Selçuk Kozağaçlı'nın özgürlüğünden keyfî olarak yoksun bırakıldığını tespit etti

BM uzmanları, Kozağaçlı'nın koşullu salıverilmesinin haklarını kullanması nedeniyle ve ayrımcı gerekçelerle engellendiğini tespit ederek derhal serbest bırakılması çağrısında bulundu.

24 Kasım 2026

Birleşmiş Milletler Keyfî Alıkoymalar[1] Çalışma Grubu (WGAD), Türkiye'nin önde gelen insan hakları avukatlarından olan Selçuk Kozağaçlı'nın Şubat 2025'te hak kazandığı koşullu salıverilmesinin engellenmesi nedeniyle, **özgürlüğünden yoksun bırakılmaya devam edilmesinin keyfî nitelikte olduğunu** tespit etti. Çalışma Grubu, Kozağaçlı'nın derhal serbest bırakılması çağrısında bulundu.

3 Eylül 2026 tarihinde kabul edilen ve 23 Kasım 2026 tarihinde yayımlanan 48/2026 sayılı Görüş, Türkiye İnsan Hakları Davalarına Destek Projesi (TLSP), Demokrasi ve Dünyada İnsan Hakları İçin Avrupalı Avukatlar Derneği (ELDH), Uluslararası Barolar Birliği İnsan Hakları Enstitüsü (IBAHRI), İngiltere ve Galler Hukuk Cemiyeti (LSEW) ve Avukatlar İçin Avukatlar (L4L) tarafından 2 Şubat 2026 tarihinde yapılan ortak başvuruya dayanıyor.

---

[1] Birleşmiş Milletler Keyfî Alıkoymalar Çalışma Grubunun (*Working Group on Arbitrary Detention – WGAD*) adı Türkçede yaygın olarak "Keyfî Tutuklamalar Çalışma Grubu" şeklinde kullanılmaktadır. Ancak Türkiye hukuk terminolojisinde tutuklama, belirli bir koruma tedbirini ifade etmekte olup gözaltı, mahkûmiyet hükmüne bağlı olarak hapishanede tutulma ve idari gözetim gibi diğer özgürlükten yoksun bırakma biçimlerini kapsamamaktadır. Bu nedenle, Çalışma Grubunun görev alanının kapsamını daha doğru yansıtmak amacıyla bu metinde "Keyfî Alıkoymalar Çalışma Grubu" ifadesi tercih edilmiştir.

Başvuru, Kozağaçlı'nın hapishaneden tahliye edilmesinden yalnızca bir gün sonra, 17 Nisan 2025 tarihinde yeniden tutuklanması da dâhil olmak üzere, koşullu salıverilmesinin defalarca keyfî biçimde engellenmesine odaklanarak yapıldı. Halkın Hukuk Bürosu avukatlarından ve Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) Onursal Başkanı olan Kozağaçlı, insan hakları avukatı olarak yürüttüğü mesleki faaliyetler nedeniyle "terör örgütü üyeliği" suçlaması ile mahkûm edilmiş olup hâlen hapishanede tutuluyor.

Kozağaçlı'nın özgürlüğünden yoksun bırakılmasını, koşullu salıverilmeye hak kazandığı tarihi esas alarak incelemeye konu eden Çalışma Grubu, **başvuruda ileri sürülen gerekçelerin tamamı bakımından keyfîlik tespitinde bulundu**. Çalışma Grubu, özgürlükten yoksun bırakmanın hukuki dayanağına, temel özgürlüklere, usuli güvencelere ve ayrımcılık yasağına ilişkin ayrı ayrı ihlaller saptadı.

Özgürlükten yoksun bırakmanın hukuki dayanağı bakımından Çalışma Grubu, Kozağaçlı'nın koşullu salıverilmesinin, daha önce infazı tamamlanmış bir disiplin cezası, yazılı bir düzenlemeye dayanmayan "samimiyet" şartı ve kanunla değil, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen bir puan eşiği gerekçe gösterilerek engellendiğini tespit etti. Ayrıca Bakırköy 2. İnfaz Hâkimliğinin, hiçbir yeni olgu bulunmadan, bir gün içinde kendi vermiş olduğu ilk tahliye kararını kaldırdığını da belirledi.

Kozağaçlı'nın insan hakları savunucusu kimliğini vurgulayan Çalışma Grubu, kendisinin **özgürlüğünden yoksun bırakılmaya devam edilmesinin düşünce ve ifade özgürlüğü ile barışçıl toplanma ve örgütlenme özgürlüğü haklarını kullanmasından kaynaklandığını** tespit etti. Çalışma Grubu, hapishane koşullarını protesto etmek amacıyla gerçekleştirilen açlık grevlerinin barışçıl bir protesto biçimi olduğunu ve Kozağaçlı'nın, ilgili fiiller karşılığında verilen cezaları bütünüyle infaz etmiş olmasına rağmen hapishanede tutulmaya devam edilmesinin herhangi bir meşru amaca hizmet etmediğini belirtti. **Tahliyenin pişmanlık gösterme veya görüşlerinden vazgeçme şartına bağlanmasının, mahpusu "inanç ve kanaatleri ile özgürlüğü arasında seçim yapmaya" zorladığını** tespit eden Çalışma Grubu, Kozağaçlı'dan "hukuka uygun bir örgütlenmeyi ve bu örgütlenme bünyesinde yürüttüğü mesleki faaliyetleri reddetmesinin" istenmesinin haklı gösterilemeyeceğini vurguladı.

Koşullu salıverilmeye ilişkin karar alma sürecindeki usuli güvenceler bakımından Çalışma Grubu, kamu davasını açan savcılık makamının aynı zamanda mahpusun tutum ve davranışlarını değerlendiren kurula başkanlık etmesi ve ardından salıverilme kararına itiraz etmesinin yapısal bir bağımsızlık sorununa işaret ettiğine dikkat çekti.

Çalışma Grubu ayrıca, yalnızca "terörle bağlantılı suçlardan" mahkûm edilen kişilerin düşüncelerinin değiştiğini ortaya koymalarını şart koşan koşullu salıverilme rejiminin ayrımcı nitelikte olduğunu da tespit etti. **Çalışma Grubu, bu doğrultuda, Kozağaçlı'nın siyasi görüşleri ve insan hakları savunucusu statüsü nedeniyle özgürlüğünden yoksun bırakıldığı sonucuna vardı.**

Kozağaçlı'nın durumunun **Türkiye'deki daha geniş kapsamlı bir keyfî özgürlükten yoksun bırakma örüntüsüyle** uyumlu olduğunu belirten Çalışma Grubu, önündeki Türkiye'ye ilişkin

çok sayıda vakanın yaygın veya sistematik bir uygulamanın varlığına işaret edebileceği yönündeki kaygısını da dile getirdi. Bu bağlamda Görüş'te, devletlerin insanlığa karşı suç teşkil edebilecek fiillerde bulunmama, bu tür fiilleri önleme ve işlenmeleri hâlinde failleri cezalandırma yükümlülükleri de hatırlatıldı. Çalışma Grubu ayrıca, Türkiye'ye bir ülke ziyareti gerçekleştirmek istediğini belirtti. Ziyaret, gerçekleşirse bu, Çalışma Grubunun 2006 yılından bu yana Türkiye'ye gerçekleştirileceği ilk ülke ziyaret olacak.

Çalışma Grubu, Türkiye'ye Kozağaçlı'yı derhal serbest bırakma, tazminat ve diğer giderimlere ilişkin haklarını hukuken güvence altına alma, kapsamlı ve bağımsız bir soruşturma yürütme ve sorumlular hakkında gerekli tedbirleri alma çağrısında bulundu. Çalışma Grubu ayrıca, iç hukuk ve uygulamanın uluslararası yükümlülüklerle uyumlu hâle getirilmesi amacıyla mevzuatta, düzenleyici işlemlerde ve uygulamada yapılacak değişiklikler hakkında, kararın takibi çerçevesinde kendisine bilgi verilmesini talep etti. Kozağaçlı'ya ihtiyaç duyduğu tıbbi tedavinin insan onuruna uygun koşullarda sağlanması da Çalışma Grubunun talepleri arasında yer aldı.

TLSP, ELDH, IBAHRI, LSEW ve L4L olarak Türkiye makamlarına, Çalışma Grubunun bu önemli Görüş'te yer alan tavsiyelerini hem Selçuk Kozağaçlı'nın bireysel durumuna ilişkin tedbirler hem de gerekli yapısal değişiklikler bakımından gecikmeksizin hayata geçirme çağrısında bulunuyoruz.